

Driekoningen 2021

Mt. 2, 1-12

Inleiding

Welkom beste mensen, hier in de Petruskerk. Welkom ook als u thuis met ons meeviart. We vieren op deze zondag het feest van Driekoningen. Zo noemen we het tenminste in de volksmond, want straks in de lezingen zullen we horen dat het over drie wijzen gaat. Dat neemt niet weg dat het een belangrijk feest is om te vieren. En of we het nu Driekoningen noemen of 'drie wijzen' zouden noemen; als we naar de kerkelijke betiteling kijken, dan heet het feest zelfs 'het Feest van de Openbaring van de Heer'. Laten we daar ons dan ook op richten, hoe die openbaring tot stand komt.

In het begin van het verhaal horen we hoe de drie koningen een ster volgen. Vanuit het oosten volgen ze die ster en een dag of tien voor Kerstmis was die ster opnieuw te zien en was, wat we noemen, een zogenaamde conjunctie, een samenvallen van Saturnus en Jupiter. Door de weerschijs van de zon op die planeten ver weg lijkt het alsof er een bewegende ster te zien is, een aantal dagen achter elkaar. Die ster was te zien in de 17de eeuw, in de 12de eeuw en volgens de legende ook in de tijd van Jezus, zo zeggen de wetenschappers.

En dan zijn er weer andere wetenschappers die zeggen: "ja, maar dat klopt niet, want het eigenlijke verschijnen van die ster toen ligt op 6 voor Christus, dus ruim voor de geboorte van Christus.

Vandaag is het 3 januari, terwijl in ons hoofd waarschijnlijk 6 januari zit voor het feest van Driekoningen. Zo lijkt het alsof we steeds weer op het verkeerde tijdstip een feest aan het vieren zijn. Het maakt dan ook niet precies uit op welke dag we dat feest vieren, het gaat er meer om dat we het feest vieren. Natuurlijk is het goed om de ster te volgen om bij Jezus te komen, maar nog beter is om te kijken wat we van Jezus meekrijgen. Daarover willen we straks in de overweging met u een bezinning op zetten. Ik wens u een goede viering en veel devotie.

Overweging

Beste medegelovigen. De ster, waar ik het in de inleiding al over had, die leidt ons tot Christus. Maar wat we van Christus, van het Christuskind meenemen dat ligt eigenlijk verborgen in die terugweg, zou je kunnen zeggen. Daarom neem ik u met die drie koningen of drie wijzen, als u zo wilt, mee op die terugweg, want wat is dan die andere weg die hun aangezegd wordt in dat visioen?

Als we naar de geografische situatie kijken in en rond Jeruzalem, dan weten we dat Bethlehem bijna 10 km onder Jeruzalem ligt en eigenlijk is de gunstigste route vanuit het oosten - door het gebergte heen gekomen - via Jeruzalem naar Bethlehem. Die route terug kan niet. Dat betekent dus dat zij om de stad heen moeten trekken, linksom of rechtsom.

Je kiest natuurlijk de route rechtsom en stap met u als het ware in de karavaan die ze met hun drietjes en hun kamelen volgen. Rechtsom betekent de stad Bethlehem uit, langzaam richting de Dode Zee, richting het gebergte dat daarachter komt, want in dat gebergte of rond dat gebergte, mag ik misschien zeggen, lopen drie routes van noord naar zuid. Een route vlak achter de Dode Zee langs, ook wel de Dode Zeeroute genoemd, een route hoog over de bergrug heen, de Koningsroute genoemd en een route langs de andere kant van de bergen aan de Syrische kant, aan de Jordaanse kant, die loopt langs de woestijn en heet ook de Woestijnroute.

Als we die namen zo horen dan zou je zeggen: dan zullen die koningen beslist op weg gaan naar die Koningsroute, maar dat is niet echt logisch. Naar mijn idee pakken ze de Dode Zeeroute om als ze een eindje naar het noorden getrokken zijn, uiteindelijk van daaruit de berg over kunnen steken. Maar laten we met hen meegaan.

Het is donker, het visioen ligt hen nog helder in het geheugen en ze gaan op weg, stilletjes, lopend langs hun kamelen, want eerst willen ze het bewoond gebied uit, weg uit het stadje

Bethlehem en dan pas, als ze in het heuvelachtige land komen, berijden ze hun kamelen richting het gebergte. Dat gaat, zo stel ik me voor, de hele tijd in stilte, want ze zijn onder de indruk, onder de indruk van wat ze gezien hebben daar in dat huis waar die ster boven stil stond. Die moeder met dat Kind, zo eenvoudig, zo teder, zo kwetsbaar. Maar ze zijn ook onder de indruk van het visioen dat ze gehad hebben. De opdracht van Godswege om langs een andere weg terug te gaan en ze zijn stil en oplettend om die goede weg te vinden, ruim om Jeruzalem heen en op die manier weg te blijven van eventuele soldaten of bewakers uit het kamp van Herodus. Zo komen ze langzaam in steeds ruiger en bergachtiger gebied. Ergens ten noorden van de Dode Zee bereiken ze hun pad. Nu stappen ze af om niet teveel haast te lijken te hebben, want wie maakt er nu haast midden in de nacht? Zo lopen ze over dat pad voorzichtig verder. Melchior en Balthasar voorop, de ene links, de ander rechts van zijn kameel. De kamelen aan de buitenkant, zodat zij redelijk dicht bij elkaar lopen, Caspar met zijn kameel een eindje daar achter. Eigenlijk lopen ze zo met zijn drieën in de bescherming van hun kamelen en een beetje uit het zicht voor als ze al iemand tegen zouden komen.

Langzaam wordt het tijd om die stilte en die spanning die ze hebben opgebouwd te doorbreken. En dan ineens zegt Balthasar om die spanning te breken tegen Melchior: “wat was dat nou voor een belachelijk cadeau dat je meebracht voor zo’n kind? Wie geeft er een kind nu een klomp goud van misschien wel een kilo; wat moet zo’n klein kind daarmee?” En in het maanlicht ziet hij hoe Melchior van kleur verschiet, een keer kucht, maar tegelijk toch maar het zwijgen ertoe doet. En dan na weer een paar passen, uiteindelijk toch met wat horten en stoten durft te zeggen: “ja, ja het was misschien niet het slimste cadeau, maar in de boeken hadden we toch gelezen dat er een Koning geboren zou worden, een Koning in Bethlehem uit het geslacht van David en die verdient toch koninklijk cadeau?” en toen deed hij er weer het zwijgen toen, want, ja, een klein kind in een kribbe een kilo goud geven, dat slaat toch nergens op. Zo lopen ze, de ene gniffelend, de ander wat mokkend weer enkele honderden meters verder. En dan bedenkt Melchior: ‘maar het omgekeerde geldt ook’ en hij draait zich naar Balthasar toe en hij zegt: “maar jij dan, met je wierook: dat is toch even belachelijk, want wie geeft er nou een klein kind wierook?” En inderdaad, Balthasar geeft toe: eigenlijk een even belachelijk cadeau.

En weer wordt het stil en lopen ze onder de sterren aan de ene kant en het maanlicht aan de andere kant, verder over het smalle pad richting het noorden. En alsof die twee elkaars gedachten kunnen lezen zoals ze daar vlak bij elkaar tussen hun kamelen lopen, bedenken ze ineens dat ze toch met z’n drieën zijn en dat dat laatste cadeau misschien wel even belachelijk is. Tegelijk draaien ze zich om in de richting van Caspar die achter hen loopt, maar voor ze de kans krijgen om te zeggen dat de mirre al een even vreemd cadeau is, is Caspar, die het gesprek natuurlijk best gehoord heeft in die stille nacht, hen voor en zegt: “maar olie is zacht en helend en dat kan voor een klein en kwetsbaar kind altijd te pas komen.” Ze voelen zich betrappt om hun beraamde beschuldiging, maar schieten gezamenlijk in de lach en lopen zo weer verder.

Verder genieten ze een hele tijd van de rust en de stilte van de nacht tot Caspar, achter hen, de stilte doorbreekt en zegt: “maar eigenlijk, beste vrienden, moeten we dit anders bekijken. We moeten niet kijken naar wat we mee heen genomen hebben naar dat kleine Kind, maar wat we vanuit dat Kind mee terug naar huis zullen nemen.” “Ja, ja, je hebt eigenlijk wel gelijk”, zegt Melchior en Balthasar knikt en weer is het even stil en dan zegt Melchior: “toen ik daar was in dat huisje, in die stal welhaast, en dat Kind in die kribbe zag liggen en de zorgzame moeder erbij, toen dacht ik: dit zijn mensen vol liefde, mensen met een hart van liefde, mensen met een hart van goud en daarmee kan ik best thuis aankomen.” Weer was het even stil en toen sprak Balthasar: “ja, ik heb ook nog eens nagedacht: wierook is in onze traditie van allerlei geloven een gebruik waarmee we de zaak reinigen en toen ik die mensen zag dacht ik: dit zijn mensen met een rein en zuiver geweten, daar past die wierook wel bij. Het Kind inspireert mij dat ook wij moeten handelen vanuit een zuiver geweten”, en zo liepen ze weer verder.

Nog weer wat verder zei Caspar: “en die mirre, die zalvende olie die ik bij me had, die is goed voor ieder die kwetsbaar is en al die kwetsbaren zouden we met onze handen moeten helpen, handen die helend zijn, die zorgend zijn, die de tedere en kwetsbare mens willen helpen en verzorgen. Het zou onze handen de barmhartigheid mogen uitstralen” en zo trokken ze verder. De bergpas gevonden, stapten ze weer op hun kamelen en reden verder en niet veel later zagen ze in het vroege ochtendlicht, vanuit het oosten schijnend, de markt van kamelen. Die kamelen van Midjan en Efa, die jonge kamelen die welhaast voor koningen bedoeld moeten zijn, voor zich. Ze wisten dat hun wegen spoedig scheiden zouden; de een zou verder gaan naar het noorden om daar zijn bericht van liefde en een hart van goud verder te vertellen. De ander zou de weg naar Damascus, naar het oosten volgen en daar zijn verhelderde en verlichte verstand en zuivere geweten proberen uit te leggen aan de mensen. De derde naar het zuiden om daar met helende en zorgende handen weer tussen de mensen te gaan staan.

Zij hadden begrepen wat het feest van vandaag wil zeggen. Ze hadden het teken van God, de ster van Bethlehem gevolgd, ze hadden een visioen gehad van God en daarmee een weg terug naar huis gevonden en ze hadden het kind ontmoet, het kind dat dan ook niet anders kon zijn als de zoon van God, die hen inspireerde om met een zuiver geweten, een hart van goud en helpende handen de wereld in te gaan en voor alle volkeren Christus rede te verkondigen. Amen.

Henry Vermeulen, diaken